

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 402/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **AUTO ROTOS s.r.o.**, Pestovateľská 10, Bratislava, IČO 31 348 653, zastúpenej LEGAL & CORP s. r. o., Gajova 11, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-21C/93/2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-21C/93/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B3-21C/93/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **2 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť trovy právneho zastúpenia **856,75 eur** a zaplatiť ich na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-21C/93/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v konaní o zaplatenie 2 668,83 eur s prísl. Sťažovateľka v sťažnosti opisuje priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že svoj návrh na vydanie platobného rozkazu podala 23. júna 2020 na Okresnom súde Banská Bystrica. Okresný súd vydal platobný rozkaz 27. júla 2020, proti ktorému žalovaný podal odpor. Vec bola postúpená Okresnému súdu Bratislava III 7. septembra 2020. V rámci prechodu výkonu súdnictva bola vec odovzdaná mestskému súdu. Sťažovateľka tvrdí, že od oznámenia o postúpení veci Okresnému súdu Bratislava III súd nevykonal žiadny úkon vo veci. Vychádzajúc z uvedeného, je toho názoru, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným priet'ahom, keďže súd po období 45 mesiacov nevykonal žiaden relevantný úkon smerujúci k odstráneniu jej právnej neistoty. Mestský súd v napadnutom konaní určil termín prvého pojednávania na 4. október 2024, teda takmer po 52 mesiacoch od podania návrhu.

3. Sťažovateľka vyjadruje názor, že predmetná vec nie je skutkovo ani právne zložitá, v priebehu konania poskytovala primeranú súčinnosť tak, aby bola vec včas rozhodnutá. Napriek uvedenému napadnuté konanie prebieha viac než 4 roky, pričom dosiaľ sa nevykonalo ani len prvé pojednávanie vo veci, čo považuje za neakceptovateľné, porušujúce jej označené práva.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že jej označené práva boli postupom mestského súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov, priznal jej finančné zadost'učinenie 8 000 eur a náhradu trov konania.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 402/2024-10 z 10. septembra 2024 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

6. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/709/2024 zo 14. októbra 2024 v podstatnom k veci uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že predmetný spis bol mestskému súdu postúpený z Okresného súdu Banská Bystrica 7. septembra 2020. Z uvedeného dôvodu sa ku konaniu na Okresnom súde Banská Bystrica nevyjadruje, domnieva sa však, že toto konanie nemalo podstatný vplyv na celkovú dĺžku konania. K skutkovej a právnej zložitosti sporu uviedol, že je možné konštatovať, že ide o bežnú vec. Z obsahu spisu neboli identifikované priet'ahy, ktoré by spôsobila sťažovateľka. Po postúpení veci okresný súd 1. júna 2021 doručoval vyjadrenie sťažovateľky na vyjadrenie žalovaným. Prehľad procesných úkonov vo veci nepredložil z dôvodu, že prehľad procesných úkonov tak, ako ich predložil sťažovateľ v sťažnosti, nepovažuje za sporný.

7. Ústavný súd po predložení dotknutého súdneho spisu (15. januára 2025) spracoval stručnú chronológiu úkonov, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

- 7. septembra 2020 – bola postúpená vec z Okresného súdu Banská Bystrica,
- 3. septembra 2020 – sťažovateľ podal vyjadrenie k odporu proti platobnému rozkazu,
- 1. júna 2021 – súd doručil vyjadrenie sťažovateľky žalovanej,

- 11. júla 2024 – doručenie oznámenia žalovanej o výpovedi zo zmluvy o výkone správy,
- 26. augusta 2024 – doručený sťažovateľkin návrh na pristúpenie nových vlastníkov bytov do konania,
- 6. septembra 2024 – uznesenie súdu o pripustení zmeny na strane žalovaných,
- 4. októbra 2024 – pojednávanie odročené na 29. október 2024 bez prejednaní veci z dôvodu nevykázania doručenia predvolania novému správcovi,
- 29. októbra 2024 – pojednávanie, pripustenie zmeny žaloby (redukcia žalovanej sumy), odročené na neurčito na účel ďalšieho dokazovania,
- 6. a 12. novembra 2024 – doručené oznámenia lízingovej spoločnosti a poisťovne,
- 17. decembra 2024 – vyžiadanie spisu od poisťovne k poistnej udalosti,

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom mestského súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

12. Predmetom posudzovania v tomto náleze je postup mestského súdu v napadnutom konaní.
13. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec (o náhradu škody), ktorá v okolnostiach veci nevykazuje prvky skutkovej či právnej zložitosti.
14. Pri skúmaní kritéria správanie sťažovateľky (žalobkyne) v napadnutom konaní ústavný súd, vychádzajúc z obsahu súdneho spisu, konštatuje, že nezistil okolnosti na strane sťažovateľky, ktorými by prispela k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní. K rovnakému záveru dospel aj mestský súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti.
15. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v napadnutom konaní.
16. Zo spracovanej chronológie postupu mestského súdu v napadnutom konaní (bod 7 tohto nálezu) vyplýva, že konanie ako celok je poznamenané zbytočnými prieťahmi a neefektívnym postupom. Mestský súd bol bezdôvodne nečinný od postúpenia veci (7. septembra 2020) až do vydania uznesenia o pripustení zmeny na strane žalovaných (6. septembra 2024), t. j. štyri roky. Ani jeho ďalší postup nemožno považovať za efektívny, keďže jediné nariadené pojednávanie bolo odročené na neurčito.
17. Vychádzajúc z uvedeného a prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, štádium konania, zistené zbytočne prieťahy a neefektívny postup, ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní boli porušené práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).
18. Na základe zistenia, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.
20. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 8 000 eur od mestského súdu, čo odôvodnila zásahom do jej práv a pretrvávajúcim stavom právnej neistoty.
21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, správanie sťažovateľky, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadost'ucinenie (bod 3 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

23. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur.

24. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania v sume 856,75 eur (bod 4 výroku nálezu).

25. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu